

Методичні підходи організації прикордонного контролю на українсько-молдовському кордоні за стандартами ЄС

Methodological Approaches to Organising Border Control at the Ukrainian Moldovan Border in Accordance with EU Standards

Віталій Гула

Corresponding author: старший викладач кафедри, e-mail: gulav@email.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5090-6095>

Юрій Мовчан

здобувач вищої освіти, e-mail: mov5an880@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-8816-0348>

Степан Кецмур

здобувач вищої освіти, e-mail: stepanketsmur2@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-5754-2870>

Vitaliy Hula

Corresponding author: Senior Lecturer at the Department, e-mail: gulav@email.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5090-6095>

Yurii Movchan

Higher Education Student, e-mail: mov5an880@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-8816-0348>

Stepan Ketsmur

Higher Education Student, e-mail: stepanketsmur2@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-5754-2870>

Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна

Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, Khmelnytskyi, Ukraine

Received: July 17, 2026 | Revised: August 16, 2026 | Accepted: August 31, 2026

УДК 351.746.1:339.92(477:478):061.1ЄС

DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2026.16.4.6>

Мета роботи. Обґрунтувати методичні засади організації прикордонного контролю на українсько-молдовській ділянці державного кордону відповідно до стандартів Європейського Союзу та оцінити стан їхньої практичної реалізації.

Метод дослідження. Застосовано системні, порівняльно-правові, формально-юридичні, функціонально-структурні методи, контент-аналіз нормативних і наукових джерел та структуроване опитування 28 працівників Державної прикордонної служби України. Результати опрацьовано із використанням середніх значень, частот, описового ранжування та 95 % довірчих інтервалів Вілсона.

Результати дослідження. Систематизовано десять взаємопов'язаних методичних підходів. Найнижчі оцінки отримали моніторингово-оцінювальний (2,6), кадрово-компетентнісний (2,8) та інформаційно-аналітичний (2,9) підходи; проблемними їх визначили відповідно 75,0 %, 71,4 % і 67,9 % респондентів.

Теоретична цінність дослідження. Уточнено та систематизовано комплекс методичних підходів до організації прикордонного контролю відповідно до концепції інтегрованого управління кордонами.

Практична цінність дослідження. Визначено пріоритети вдосконалення моніторингу, підготовки персоналу, інформаційної взаємодії, інфраструктури та спільного контролю.

Оригінальність дослідження. Запропоновано комплексну взаємопов'язану модель організації прикордонного контролю, адаптовану до специфіки українсько-молдовського кордону.

Обмеження / напрями подальших досліджень. Обмеження пов'язані з цільовою вибіркою 28 працівників із трьох пунктів пропуску. Подальші дослідження мають передбачати розширення вибірки, міжпунктове порівняння та апробацію кількісних показників результативності.

Тип статті. Дослідницька, емпірично-аналітична стаття.

Purpose. To substantiate the methodological foundations for organizing border control along the Ukrainian–Moldovan section of the state border in accordance with European Union standards and to assess the current state of their practical implementation.

Method. The study employed systemic, comparative legal, formal legal, and functional-structural methods, content analysis of regulatory and scientific sources, and a structured survey of 28 officers of the State Border Guard Service of Ukraine. The results were processed using mean values, frequencies, descriptive ranking, and 95% Wilson confidence intervals.

Results. Ten interrelated methodological approaches were systematized. The lowest scores were recorded for the monitoring and evaluation (2.6), human resources and competency-based (2.8), and information and analytical (2.9) approaches; these were identified as problematic by 75.0 %, 71.4 %, and 67.9 % of respondents, respectively.

Theoretical Implications. A comprehensive set of methodological approaches to organizing border control in accordance with the concept of European Integrated Border Management was refined and systematized.

Practical Implications. Priority areas for improving monitoring, personnel training, information exchange, infrastructure, and joint control were identified.

Originality/value. A comprehensive interconnected model for organizing border control, adapted to the specific characteristics of the Ukrainian–Moldovan section of the state border, was proposed.

Limitations/future research. The study is limited by a purposive sample of 28 officers from three border crossing points. Future research should expand the sample, conduct comparisons between border crossing points, and test quantitative performance indicators.

Article type. Research article; empirical and analytical study.

Ключові слова: прикордонний контроль; пункт пропуску; державний кордон; Республіка Молдова; Європейський Союз; інтегроване управління кордонами; спільний контроль; аналіз ризиків. **Key words:** Border Control; Checkpoint; State Border; Republic of Moldova; European Union; Integrated Border Management; Joint Control; Risk Analysis.

Вступ

Організація прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон є одним із ключових напрямів реалізації державної політики у сфері прикордонної безпеки. Її зміст охоплює встановлення законних підстав для перетинання державного кордону, перевірку документів, контроль транспортних засобів, використання інформаційних ресурсів, аналіз ризиків та взаємодію компетентних органів [1; 10]. Для України зазначена сфера набуває особливого значення в умовах воєнного стану та реалізації євроінтеграційного курсу, що передбачає поступове наближення національної системи управління кордонами до правових і організаційних засад Європейського Союзу [4; 15]. При цьому забезпечення належного рівня прикордонної безпеки має поєднуватися зі створенням умов для законного транскордонного переміщення осіб, транспортних засобів і товарів.

Українсько-молдовська ділянка державного кордону характеризується значними пасажирськими й транспортними потоками, функціонуванням автомобільних і залізничних пунктів пропуску, а також розвитком двосторонніх форм прикордонної взаємодії [13; 14]. Важливого значення набувають досвід організації спільного контролю та діяльність Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні, спрямована на підтримку співробітництва й удосконалення практик управління кордонами [11; 16]. За таких умов належна організація прикордонного контролю залежить не лише від нормативно-правового забезпечення, а й від узгодженості процедур, міжвідомчої координації, професійної підготовки персоналу, інформаційного забезпечення та технологічної спроможності пунктів пропуску.

Європейський підхід до управління зовнішніми кордонами ґрунтується на концепції European Integrated Border Management. Регламент (ЄС) 2019/1896 охоплює прикордонний контроль, аналіз ризиків, міжвідомче та міжнародне співробітництво, використання сучасних технологій, контроль якості, професійну підготовку та дотримання фундаментальних прав [20]. Багаторічна стратегічна політика Європейського Союзу щодо інтегрованого управління кордонами на 2023–2027 рр. визначає комплексний підхід до узгодженого функціонування зазначених компонентів [21]. Отже, відповідність організації прикордонного контролю стандартам ЄС передбачає одночасне врахування правового, організаційного, процедурного, інформаційного, кадрового, технологічного та правозахисного вимірів.

Наукова проблема полягає в недостатній систематизації взаємопов'язаних методичних підходів до організації прикордонного контролю на українсько-молдовській ділянці державного кордону, яка забезпечувала б їх комплексний розгляд з урахуванням стандартів Європейського Союзу та особливостей практичної реалізації.

Мета статті полягає в обґрунтуванні методичних засад організації прикордонного контролю на українсько-молдовській ділянці державного кордону відповідно до стандартів Європейського Союзу та оцінюванні сучасного стану їх практичної реалізації.

Наукова новизна полягає в уточненні та систематизації десяти взаємопов'язаних методичних підходів до організації прикордонного контролю, адаптованих до специфіки українсько-молдовської ділянки державного кордону, а також у визначенні найбільш проблемних компонентів їх практичної реалізації за результатами емпіричного дослідження.

Огляд літератури

Проблематика організації прикордонного контролю на українсько-молдовській ділянці представлена у вітчизняній науковій літературі кількома взаємопов'язаними напрямками. У праці [3] досліджено особливості організації прикордонного контролю в умовах

євроінтеграції, зокрема інтегроване управління кордонами, діяльність EUBAM та механізми спільного контролю. У дослідженні [4] увагу зосереджено на адаптації адміністративного законодавства України до стандартів ЄС, інституційній спроможності та правозахисних гарантіях. Праця [14] присвячена аналізу результатів прикордонного контролю на кордоні з Республікою Молдова, а в дослідженні [15] простежено впровадження європейських процедур і стандартів у діяльність українських пунктів пропуску протягом 2003–2022 рр. Зазначені праці формують належну теоретичну основу, проте переважно зосереджуються на окремих напрямках організації прикордонної діяльності.

Інформаційно-аналітичний та моніторинговий аспекти прикордонного контролю розкрито у працях [2; 8; 10]. У дослідженні [10] обґрунтовано значення попередньої обробки даних для виявлення потенційних загроз прикордонній безпеці. У працях [2; 8] акцентовано увагу на необхідності кількісного оцінювання результатів охорони державного кордону та оперативно-службової діяльності. Цифровізацію інфраструктури пунктів пропуску на прикладі електронної черги досліджено у праці [12], тоді як питання спільного контролю на українсько-молдовському кордоні розкрито у праці [11]. Водночас комплексне поєднання зазначених напрямів у межах єдиної методичної системи потребує подальшого обґрунтування.

У міжнародній науковій літературі інтегроване управління кордонами розглядається як багатокомпонентна система, що поєднує контроль зовнішніх кордонів, протидію транскордонній злочинності, міграційне управління, аналіз ризиків, міжнародне співробітництво та технологічне забезпечення [25; 26]. Такий підхід відображає поступовий перехід від автономного виконання окремих контрольних функцій до комплексної моделі управління прикордонними процесами. Особливе місце в цій системі посідає Frontex, діяльність якого пов'язана з координацією національних прикордонних органів, розвитком єдиних професійних стандартів та формуванням методології аналізу ризиків [18; 26].

Нормативну основу дослідження становлять Закон України “Про прикордонний контроль” [1], Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю [5], Стратегія інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року [6], двостороння Угода між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про організацію спільного контролю [13], Шенгенський кодекс про кордони [19], Регламент (ЄС) 2019/1896 [20] та документи ЄС у сфері інтегрованого управління кордонами [17; 21–24]. Така сукупність джерел дає змогу розглядати стандарти ЄС як комплекс правових, організаційних, технологічних, кадрових і правозахисних вимог до функціонування прикордонного контролю. Узагальнену нормативно-методичну рамку організації прикордонного контролю відповідно до стандартів ЄС наведено в таблиці 1.

Таблиця 1: Нормативно-методична рамка організації прикордонного контролю відповідно до стандартів ЄС

Стандарт або документ	Основна вимога	Методичний підхід	Індикатор оцінювання	Стан реалізації
Регламент (ЄС) 2016/399	Законність, послідовність і стандартизація прикордонних перевірок	нормативно-правовий; функціонально-процедурний	визначеність правових підстав і процедур	3,8 та 3,7 бала
Регламент (ЄС) 2019/1896	Інтегроване управління, аналіз ризиків, координація, контроль якості та дотримання фундаментальних прав	інституційно-координаційний; ризик-орієнтований; сервісно-правозахисний;	координація, аналіз ризиків, правозахисні гарантії, оцінювання	від 2,6 до 3,5 бала

Стандарт або документ	Основна вимога	Методичний підхід	Індикатор оцінювання	Стан реалізації
		моніторингово-оцінювальний		
Стратегічна політика EIBM на 2023–2027 рр.	Узгоджена реалізація компонентів інтегрованого управління кордонами	усі десять підходів	системність і взаємозв'язок складових	найбільш проблемними є моніторингово-оцінювальний, кадрово-компетентнісний та інформаційно-аналітичний компоненти
Technical and Operational Strategy for EIBM 2023–2027	Операційна координація, розвиток спроможностей і підготовка персоналу	інформаційно-аналітичний; інфраструктурно-технологічний; кадрово-компетентнісний	інформаційна, технічна та кадрова готовність	2,9; 3,1; 2,8 бала
Регламент (ЄС) 2019/817	Інтероперабельність інформаційних систем	інформаційно-аналітичний; інфраструктурно-технологічний	доступність та сумісність інформаційних ресурсів	рівень проблемності — 67,9 % та 60,7 %
Матеріали FRA щодо фундаментальних прав	Дотримання гідності, недискримінації та процедурних гарантій	сервісно-правозахисний	дотримання прав осіб і доступність процедур	3,3 бала; рівень проблемності — 39,3 %
Угода між Україною та Республікою Молдова про спільний контроль	Узгодження контрольних процедур двох держав	спільного контролю; інституційно-координаційний	координація дій та недопущення дублювання процедур	3,4 бала; рівень проблемності — 46,4 %

Джерело: розроблено авторами на основі [13; 19–24] та результатів власного дослідження.

Представлена нормативно-методична рамка засвідчує, що відповідність стандартам Європейського Союзу не обмежується формальним наближенням законодавства. Вона охоплює практичну реалізацію міжвідомчої взаємодії, аналізу ризиків, інформаційної сумісності, кадрової підготовки, правозахисних гарантій та механізмів контролю якості.

Методологія дослідження

Методологічну основу дослідження становлять системний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, функціонально-структурний методи та контент-аналіз. Їх застосовано для дослідження правового регулювання й організації прикордонного контролю, зіставлення законодавства України зі стандартами Європейського Союзу та систематизації методичних підходів. Практичну складову дослідження становило структуроване опитування 28 працівників Державної прикордонної служби України.

Систему методичних підходів сформовано шляхом узагальнення положень законодавства України, нормативних документів Європейського Союзу та спеціальної наукової літератури. Критеріями виокремлення окремих підходів визначено самостійність предмета організаційного впливу, наявність специфічних процедур або ресурсів та можливість окремого оцінювання їх практичної реалізації. Інформаційно-аналітичний підхід охоплює

отримання, опрацювання та використання інформації для прийняття управлінських і контрольних рішень, тоді як інфраструктурно-технологічний підхід характеризує матеріальну й технічну спроможність пункту пропуску. Підхід спільного контролю виокремлено з огляду на специфічну двосторонню правову та організаційну природу відповідних процедур на українсько-молдовському державному кордоні.

У жовтні–листопаді 2025 р. проведено структуроване опитування 28 офіцерів Державної прикордонної служби України, які безпосередньо організовують або здійснюють прикордонний контроль. Критеріями включення до вибірки були стаж служби у пунктах пропуску не менше трьох років та перебування на посадах від начальника зміни до начальника відділу прикордонного контролю. Середній стаж служби респондентів становив 8,4 року. До вибірки увійшли 10 працівників пункту пропуску “Могилів-Подільський”, 9 працівників пункту пропуску “Кучурган” та 9 працівників пункту пропуску “Рені”.

Структурована анкета містила 20 запитань закритого та відкритого типу. Для оцінювання рівня реалізації методичних підходів використовували п’ятибальну шкалу: 1 бал означав дуже низький рівень реалізації, 2 – низький, 3 – середній, 4 – високий, 5 – дуже високий. У наявному масиві даних показник проблемності представлено як кількість і частку респондентів, які віднесли відповідний напрям до проблемних. Змістову операціоналізацію визначених методичних підходів та відповідні індикатори їх оцінювання наведено в таблиці 2.

Таблиця 2: Змістова операціоналізація методичних підходів до організації прикордонного контролю

Методичний підхід	Основний предмет оцінювання	Ключові індикатори
Нормативно-правовий	Правове забезпечення контролю	чіткість нормативних вимог; визначеність компетенцій і процедур
Інституційно-координаційний	Взаємодія суб’єктів контролю	міжвідомча координація; узгодженість дій сторін
Функціонально-процедурний	Організація контрольних процедур	послідовність перевірок; стандартизація дій
Ризик-орієнтований	Застосування аналізу ризиків	використання профілів ризику; диференціація контролю
Інформаційно-аналітичний	Інформаційне забезпечення рішень	доступність баз даних; оперативність інформаційного обміну
Інфраструктурно-технологічний	Матеріально-технічне забезпечення	технічна оснащеність; пропускна спроможність; цифрова інфраструктура
Спільного контролю	Узгоджені процедури України та Республіки Молдова	координація сторін; усунення дублювання процедур
Кадрово-компетентнісний	Професійна готовність персоналу	робота з документами й базами даних; ризик-профілювання; міжнародні процедури
Сервісно-правозахисний	Забезпечення прав осіб	недискримінація; інформування; доступність процедур
Моніторингово-оцінювальний	Оцінювання результатів діяльності	система KPI; регулярність моніторингу; коригування процедур

Джерело: розроблено авторами за результатами аналізу нормативно-правових актів і наукових джерел.

Для опитувальника наведено загальне значення коефіцієнта Кронбаха $\alpha = 0,79$. З огляду на багатовимірний характер досліджуваних підходів цей показник не інтерпретується як підтвердження одновимірності інструментарію або надійності кожного підходу окремо. Під час статистичної обробки використано середні значення, абсолютні й відносні частоти та описове ранжування. Для часток респондентів, які визначили певний компонент проблемним,

розраховано 95 % довірчі інтервали за методом Вілсона. Обробку даних здійснювали за допомогою MS Excel та SPSS Statistics 25.

Під час представлення результатів дотримано принципу конфіденційності. Дані наведено в узагальненому вигляді без персоніфікованих відомостей про учасників опитування.

Результати

За результатами теоретико-правового аналізу систематизовано десять взаємопов'язаних методичних підходів до організації прикордонного контролю. Їх взаємозв'язок відображає комплексний характер сучасного прикордонного управління, у межах якого правове регулювання формує нормативну основу, інституційна координація забезпечує взаємодію суб'єктів, функціонально-процедурний та ризик-орієнтований компоненти визначають механізм здійснення контролю, а інформаційні, технологічні й кадрові ресурси забезпечують його практичну реалізацію. Узагальнені результати оцінювання рівня реалізації та проблемності методичних підходів наведено в таблиці 3.

Таблиця 3. Результати опитування щодо рівня реалізації та проблемності методичних підходів

Методичний підхід	Середня оцінка реалізації, балів	Ранг реалізації	Визнали проблемним, <i>n</i>	Частка, %	95 % ДІ	Ранг проблемності
Нормативно-правовий	3,8	1	8	28,6	15,3–47,1	10
Інституційно-координаційний	3,5	3	12	42,9	26,5–60,9	7
Функціонально-процедурний	3,7	2	10	35,7	20,7–54,2	9
Ризик-орієнтований	3,2	6	16	57,1	39,1–73,5	5
Інформаційно-аналітичний	2,9	8	19	67,9	49,3–82,1	3
Інфраструктурно-технологічний	3,1	7	17	60,7	42,4–76,4	4
Спільного контролю	3,4	4	13	46,4	29,5–64,2	6
Кадрово-компетентнісний	2,8	9	20	71,4	52,9–84,7	2
Сервісно-правозахисний	3,3	5	11	39,3	23,6–57,6	8
Моніторингово-оцінювальний	2,6	10	21	75,0	56,6–87,3	1

Джерело: розраховано авторами за результатами структурованого опитування 28 працівників Державної прикордонної служби України.

Примітка: *n* = 28. Довірчі інтервали для часток розраховано за методом Вілсона. Ранг реалізації визначено від найбільшої середньої оцінки до найменшої, а ранг проблемності — від найбільшої частки респондентів до найменшої.

Найвище респонденти оцінили нормативно-правовий підхід, середня оцінка якого становила 3,8 бала, та функціонально-процедурний підхід – 3,7 бала. Інституційно-координаційний підхід отримав 3,5 бала, підхід спільного контролю – 3,4 бала, сервісно-правозахисний – 3,3 бала. Найнижчі середні оцінки зафіксовано для моніторингово-оцінювального – 2,6 бала, кадрово-компетентнісного – 2,8 бала та інформаційно-

аналітичного – 2,9 бала.

Найбільш проблемним респонденти визначили моніторингово-оцінювальний компонент: відповідну оцінку надали 21 із 28 учасників, або 75,0 %. Кадрово-компетентнісний напрям визначили проблемним 20 респондентів, або 71,4 %, а інформаційно-аналітичний — 19 респондентів, або 67,9 %. Інфраструктурно-технологічний компонент визнали проблемним 17 респондентів, або 60,7 %, ризик-орієнтований — 16 респондентів, або 57,1 %. Найменшу частку проблемності зафіксовано щодо нормативно-правового підходу, який визначили проблемним 8 респондентів, або 28,6 %.

Нормативно-правовий підхід отримав найвищу середню оцінку рівня практичної реалізації — 3,8 бала. Проблемним його визначили 8 із 28 респондентів, або 28,6 %, що є найнижчим показником проблемності серед усіх досліджених компонентів. Отримані результати дають підстави характеризувати нормативно-правову складову як найбільш реалізовану за професійними оцінками учасників дослідження.

Функціонально-процедурний підхід посів друге місце за рівнем практичної реалізації із середньою оцінкою 3,7 бала. Проблемним цей напрям визначили 10 респондентів, або 35,7 %. Порівняно високий рівень реалізації свідчить про відносно позитивну оцінку респондентами організації та послідовності контрольних процедур у досліджених пунктах пропуску.

Інституційно-координаційний підхід отримав середню оцінку 3,5 бала та посів третє місце за рівнем реалізації. Водночас 12 із 28 респондентів, або 42,9 %, віднесли його до проблемних напрямів. Це свідчить про загалом відносно позитивну оцінку координаційної взаємодії, однак у практичній діяльності зберігаються окремі організаційні труднощі.

Підхід спільного контролю оцінено в середньому у 3,4 бала, а проблемним його визначили 13 респондентів, або 46,4 %. Отримані показники характеризують цей напрям як такий, що має середній рівень практичної реалізації та водночас потребує подальшого вдосконалення узгодженості контрольних процедур між компетентними органами України та Республіки Молдова.

Сервісно-правозахисний підхід отримав середню оцінку 3,3 бала. Проблемним його визначили 11 із 28 респондентів, або 39,3 %. За рівнем проблемності цей компонент має кращі показники порівняно з ризик-орієнтованим, інформаційно-аналітичним, інфраструктурно-технологічним і кадрово-компетентнісним напрямками, однак отримані оцінки не виключають необхідності подальшого вдосконалення відповідних процедур.

Ризик-орієнтований підхід отримав середню оцінку 3,2 бала, тоді як 16 респондентів, або 57,1 %, визначили його проблемним. Поєднання середньої оцінки реалізації з досить високою часткою проблемності вказує на наявність практичних труднощів у застосуванні ризик-орієнтованих механізмів і дає підстави віднести цей напрям до тих, що потребують додаткової уваги.

Інфраструктурно-технологічний підхід оцінено у 3,1 бала, а проблемним його визначили 17 із 28 респондентів, або 60,7 %. Це четвертий за рівнем проблемності компонент серед досліджених підходів. Отримані результати вказують на значущість питань технічного оснащення та ресурсного забезпечення пунктів пропуску для подальшого вдосконалення організації прикордонного контролю.

Інформаційно-аналітичний підхід отримав середню оцінку 2,9 бала та посів восьме місце за рівнем практичної реалізації. Проблемним його визначили 19 респондентів, або 67,9 %, що є третім за величиною показником проблемності. За оцінками учасників дослідження, інформаційне забезпечення та обмін даними належать до найбільш проблемних компонентів практичної організації прикордонного контролю.

Кадрово-компетентнісний підхід отримав середню оцінку 2,8 бала та посів дев'яте місце за рівнем реалізації. Проблемним його визначили 20 із 28 респондентів, або 71,4 %. Такий результат вказує на особливу актуальність питань професійної підготовки персоналу та розвитку

компетентностей, необхідних для виконання сучасних завдань прикордонного контролю.

Моніторингово-оцінювальний підхід отримав найнижчу середню оцінку – 2,6 бала. Водночас 21 із 28 респондентів, або 75,0 %, визначили його проблемним, що є найвищим показником серед усіх десяти підходів. Отримані дані дають підстави визначити моніторинг та оцінювання результатів діяльності як першочерговий напрям удосконалення за професійними оцінками учасників дослідження.

Обговорення

Результати дослідження засвідчують нерівномірність практичної реалізації окремих компонентів прикордонного контролю. Найвищі оцінки отримали нормативно-правовий та функціонально-процедурний підходи, тоді як кадрово-компетентнісний, інформаційно-аналітичний і моніторингово-оцінювальний компоненти характеризуються нижчими показниками. Така структура свідчить про відносно вищий рівень сформованості елементів, що безпосередньо спираються на нормативну регламентацію, порівняно з компонентами, які потребують постійного ресурсного, технологічного та управлінського розвитку.

Виявлена проблемність інформаційно-аналітичного підходу узгоджується з тенденціями розвитку європейської системи інтегрованого управління кордонами, у межах якої інформаційна сумісність і своєчасний обмін даними набувають системного значення [20; 22]. Інформаційне забезпечення безпосередньо пов'язане з результативністю аналізу ризиків, а також зі спроможністю персоналу використовувати інформаційні ресурси у повсякденній діяльності. У зв'язку з цим інформаційно-аналітичний, ризик-орієнтований та кадрово-компетентнісний компоненти доцільно розглядати як взаємозалежні.

Висока частка респондентів, які визначили кадрово-компетентнісний напрям проблемним, свідчить про доцільність посилення систематичної професійної підготовки персоналу. Зміст сучасного прикордонного контролю постійно ускладнюється внаслідок розвитку цифрових систем, удосконалення способів підроблення документів, трансформації ризиків транскордонної злочинності та поглиблення міжнародної взаємодії [18; 20]. Підготовка персоналу має бути пов'язана не лише з опануванням нормативних вимог, а й із практичним використанням інформаційних систем, аналітичних інструментів та процедур спільного контролю.

Найнижча середня оцінка моніторингово-оцінювального компонента свідчить про доцільність посилення механізмів управлінського зворотного зв'язку. Відсутність систематичного оцінювання ускладнює визначення того, наскільки кадрові, технологічні або процедурні зміни впливають на організацію прикордонного контролю [2; 8]. Тому розвиток системи KPI та регулярного аналізу показників доцільно розглядати як один із базових механізмів подальшої модернізації.

Комплексна модель організації прикордонного контролю. Систематизовані методичні підходи можуть бути представлені у вигляді концептуальної взаємопов'язаної моделі організації прикордонного контролю, у якій кожен компонент виконує окрему функцію та взаємодіє з іншими складовими. Графічне представлення комплексної моделі організації прикордонного контролю наведено на рисунку 1.

Модель має циклічний характер: результати моніторингу та оцінювання використовуються для коригування процедур, ресурсного забезпечення, профілів ризику та підготовки персоналу, після чого уточнені рішення передаються на операційний і ресурсний рівні організації контролю. Нормативно-правовий рівень визначає правові підстави та межі контрольної діяльності. Інституційно-координаційний рівень забезпечує взаємодію суб'єктів, а функціонально-процедурний і ризик-орієнтований компоненти безпосередньо визначають зміст контрольних дій. Інформаційне, технологічне й кадрове забезпечення формують необхідну ресурсну основу для практичного виконання процедур. Сервісно-правозахисний

компонент забезпечує дотримання прав осіб, а моніторингово-оцінювальний – функціонування механізму зворотного зв'язку та подальшого вдосконалення системи.

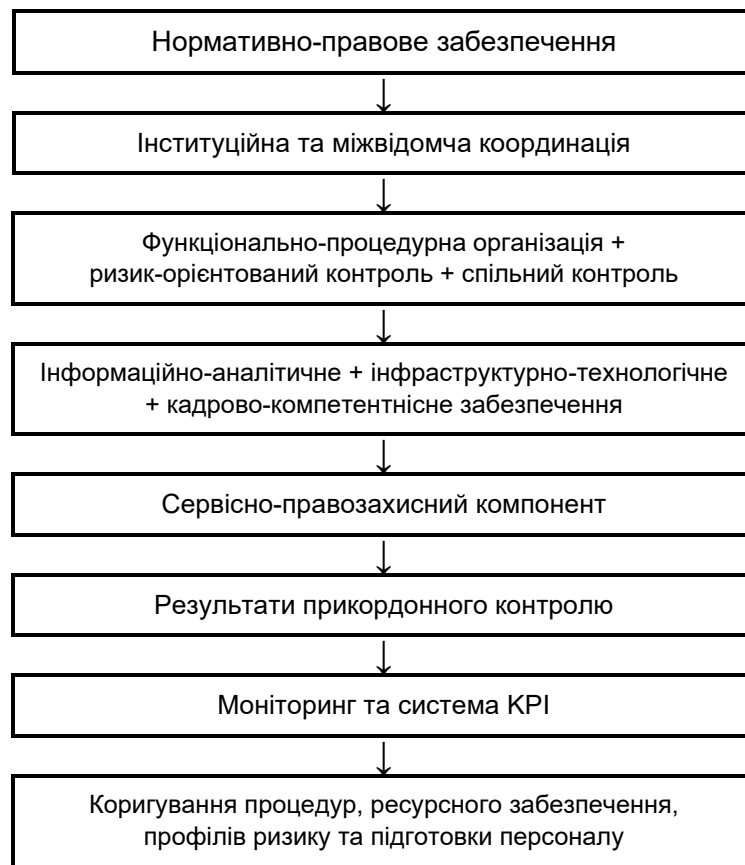

Рисунок 1: Комплексна модель організації прикордонного контролю

Джерело: розроблено авторами за результатами дослідження.

Практичні рекомендації. Першочергові напрями вдосконалення визначено з урахуванням рівня реалізації та проблемності методичних підходів. Основну увагу доцільно зосередити на моніторингово-оцінювальному, кадрово-компетентнісному, інформаційно-аналітичному та інфраструктурно-технологічному компонентах. Першочергові заходи з удосконалення організації прикордонного контролю за визначеними проблемними напрямками наведено в таблиці 4.

Таблиця 4: Першочергові заходи з удосконалення організації прикордонного контролю

Проблемний напрям	Запропонований захід	Відповідальний суб'єкт	Орієнтовний строк	Необхідні ресурси	Показник результативності	Основний ризик
Моніторингово-оцінювальний	Запровадження уніфікованої системи операційних KPI	ДПСУ, органи охорони державного кордону	6–12 місяців	аналітичне ПЗ, методичне забезпечення	регулярність формування та використання KPI	формальний характер моніторингу
Кадрово-компетентнісний	Модульне навчання з аналізу ризиків, інформаційних систем, документів і	ДПСУ, Національна академія ДПСУ	6–18 місяців	навчальні програми, інструктори, цифрові тренажери	частка персоналу, який пройшов спеціалізоване навчання	кадровий дефіцит

Проблемний напрям	Запропонований захід	Відповідальний суб'єкт	Орієнтовний строк	Необхідні ресурси	Показник результативності	Основний ризик
	спільного контролю					
Інформаційно-аналітичний	Аудит інформаційних потоків та усунення дублювання операцій із даними	ДПСУ та інші компетентні органи	12–24 місяці	ІТ-фахівці, програмне забезпечення	скорочення часу отримання інформації та кількості дубльованих операцій	несумісність інформаційних систем
Інфраструктурно-технологічний	Модернізація технічного оснащення та усунення вузьких місць пропускної спроможності	ДПСУ, компетентні органи виконавчої влади	12–36 місяців	державне та міжнародне фінансування	скорочення часу проходження контролю, збільшення пропускної спроможності	обмеженість фінансування
Ризик-орієнтований	Регулярне оновлення профілів ризику	ДПСУ, аналітичні підрозділи	постійно	актуальні інформаційні масиви	регулярність оновлення профілів та їх практичного застосування	використання застарілих профілів
Спільного контролю	Актуалізація технологічних схем взаємодії України та Республіки Молдова	компетентні органи обох держав	12–24 місяці	міжвідомчі робочі групи	зменшення дублювання процедур та часу проходження контролю	різний рівень технічної готовності сторін
Сервісно-правозахисний	Уніфікація інформаційного забезпечення осіб та вдосконалення документування рішень	ДПСУ, керівництво пунктів пропуску	до 12 місяців	інформаційні матеріали, навчання персоналу	доступність інформації, зменшення кількості обґрунтованих скарг	формальне виконання заходів

Джерело: розроблено авторами на основі результатів опитування та узагальнення виявлених проблемних напрямів.

Обмеження дослідження. Результати дослідження характеризують професійні оцінки цільової вибірки з 28 працівників-практиків трьох пунктів пропуску: Могилів-Подільський, Кучурган і Рені. Обсяг і територіальне охоплення вибірки не дають підстав поширювати отримані показники на всі пункти пропуску українсько-молдовської ділянки державного кордону. Наявний емпіричний масив представлено агрегованими результатами, що обмежує можливість розрахунку додаткових показників варіативності, відтворення повних розподілів відповідей та проведення статистичного порівняння за пунктами пропуску, посадами і стажем служби. У зв'язку з цим ранжування методичних підходів має описовий характер і не розглядається як підтвердження статистично значущих відмінностей між ними. Наявні матеріали не дають змоги здійснити окремий кількісний аналіз відкритих відповідей, тому вони не використовуються як самостійний доказовий блок дослідження. Отримані середні значення характеризують

професійне сприйняття респондентами рівня практичної реалізації відповідних підходів і не є безпосередніми показниками фактичної ефективності контрольних процедур. Подальші дослідження доцільно проводити із залученням більшої кількості пунктів пропуску, диференціацією респондентів за посадами та стажем служби, а також із застосуванням порівняльного аналізу окремих територіальних і функціональних груп.

Висновки

Систематизовано десять взаємопов'язаних методичних підходів до організації прикордонного контролю: нормативно-правовий, інституційно-координаційний, функціонально-процедурний, ризик-орієнтований, інформаційно-аналітичний, інфраструктурно-технологічний, спільного контролю, кадрово-компетентнісний, сервісно-правозахисний та моніторингово-оцінювальний. Їх поєднання дає змогу комплексно охопити правові, організаційні, ресурсні та правозахисні складові прикордонної діяльності.

Результати опитування 28 працівників-практиків засвідчили, що найнижчі середні оцінки рівня реалізації отримали моніторингово-оцінювальний – 2,6 бала, кадрово-компетентнісний – 2,8 бала та інформаційно-аналітичний – 2,9 бала – підходи. Найбільша частка респондентів також визначила проблемними саме ці напрями – 75,0 %, 71,4 % та 67,9 % відповідно.

Найвищі оцінки рівня реалізації отримали нормативно-правовий – 3,8 бала та функціонально-процедурний – 3,7 бала – підходи. Отримані результати дають підстави характеризувати їх як найбільш реалізовані складові прикордонного контролю за професійними оцінками учасників дослідження.

Комплексна організація прикордонного контролю передбачає функціональний взаємозв'язок нормативного регулювання, інституційної координації, контрольних процедур, аналізу ризиків, інформаційно-технологічного забезпечення, професійної підготовки персоналу, захисту прав осіб та систематичного оцінювання результатів. Моніторингово-оцінювальний компонент виконує функцію управлінського зворотного зв'язку та забезпечує можливість подальшого коригування процедур.

Пріоритетними практичними напрямами вдосконалення є запровадження системи операційних KPI, розвиток професійної підготовки персоналу, удосконалення інформаційної взаємодії, модернізація інфраструктури, регулярне оновлення профілів ризику та вдосконалення узгоджених процедур спільного контролю з Республікою Молдова.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розширенням вибірки, включенням різних типів пунктів пропуску, проведенням порівняльного аналізу між пунктами пропуску, дослідженням впливу посади та стажу служби на професійні оцінки, а також апробацією системи кількісних показників результативності прикордонного контролю.

Фінансування

Це дослідження не отримало конкретної фінансової підтримки.

Конкуруючі інтереси

Автори заявляють, що у них немає конкуруючих інтересів.

Використання штучного інтелекту

Інструменти штучного інтелекту використовувалися для технічної перевірки тексту та впорядкування бібліографії. Автори несуть повну відповідальність за зміст рукопису.

Список використаних джерел

1. Про прикордонний контроль : Закон України від 05.11.2009 № 1710-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1710-17> (дата звернення: 10.06.2026).

2. Андрощук О. С., Грінченко В. В. Розробка аналітичного методу аналізу ефективності охорони державного кордону із застосуванням ймовірнісно-статистичного підходу. *Системи обробки інформації*. 2021. № 1(164). С. 6–11. DOI: <https://doi.org/10.30748/soi.2021.164.01>.
3. Гула В. В., Бачинська Д. Особливості організації прикордонного контролю на державному кордоні України з Республікою Молдова в умовах євроінтеграції. *Національні інтереси України*. 2025. № 10(15). С. 63–73. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10\(15\)-63-73](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10(15)-63-73).
4. Гула В. В., Самойленко О. О., Лисенко Ж. М. Адаптація адміністративного законодавства України до стандартів ЄС у сфері прикордонного контролю: виклики та перспективи. *Національні інтереси України*. 2025. № 10(15). С. 74–86. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10\(15\)-74-86](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10(15)-74-86).
5. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю : постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 № 751. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/751-2010-%D0%BF> (дата звернення: 10.06.2026).
6. Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 687-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/687-2019-%D1%80> (дата звернення: 10.08.2026).
7. Про затвердження плану заходів на 2023–2025 роки щодо реалізації Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1212-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1212-2023-%D1%80> (дата звернення: 10.06.2026).
8. Луцький О. Л., Більовський О. С., Братко А. В., Бурбела С. В., Мисик А. Б. Оцінювання ефективності оперативно-службової діяльності органів охорони державного кордону. *Sciences of Europe*. 2022. № 86(2). С. 37–44. DOI: <https://doi.org/10.24412/3162-2364-2022-86-2-37-44>.
9. Михайленко О. В., Паламарчук Ю. С. Методика роботи начальника прикордонної застави щодо управління оперативно-службовою діяльністю в умовах правового режиму воєнного стану. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки*. 2025. № 1(98). С. 46–56. DOI: <https://doi.org/10.32453/3.v98i1.1771>.
10. Нікіфоренко В. С. Організаційні та правові засади виявлення потенційних загроз національній (прикордонній) безпеці на основі обробки попередніх даних реєстрації особи. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Т. 31(70), № 5. С. 64–69. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2020.5/12>.
11. Раздорожна С. В. Спільний митний контроль на кордоні між Україною і Республікою Молдова. *Lex Portus*. 2018. № 2(10). С. 180–189. URL: <http://hdl.handle.net/11300/9792> (дата звернення: 10.06.2026).
12. Самойленко О. О., Сичевський Ю. О., Костян Я. М. Створення електронної черги в пунктах пропуску через державний кордон України в контексті євроінтеграції. *Національні інтереси України*. 2025. № 7(12). С. 247–259. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7\(12\)-247-259](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7(12)-247-259).
13. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про організацію спільного контролю в пунктах пропуску через українсько-молдовський державний кордон від 11.03.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/498_031 (дата звернення: 10.08.2026).
14. Фаріон О. В., Гула В. В. Аналіз результатів прикордонного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України з Республікою Молдова в контексті реалізації заходів євроінтеграційних процесів. *Збірник наукових праць Національної академії Державної*

- прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки. 2025. № 99(2). С. 84–96. DOI: <https://doi.org/10.32453/3.v99i2.1885>.
15. Чорний А. Аналіз упровадження процедур і стандартів Європейського Союзу під час здійснення прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України (2003–2022 рр.). *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки*. 2023. № 2(91). С. 119–131. DOI: <https://doi.org/10.32453/3.v91i2.1384>.
16. EUBAM. Who we are? *EU Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine*. URL: <https://eubam.org/who-we-are/> (дата звернення: 10.06.2026).
17. European Commission. *Action Document for Eastern Partnership Integrated Border Management Flagship Initiative*. 2018.
18. Frontex. *Common Core Curriculum: For Border and Coast Guard Basic Training in the EU*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. DOI: <https://doi.org/10.2819/829367>.
19. Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2016 on a Union Code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code). *Official Journal of the European Union*. 2016. L 77. P. 1–52. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj> (дата звернення: 10.06.2026).
20. Regulation (EU) 2019/1896 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard and repealing Regulations (EU) No 1052/2013 and (EU) 2016/1624. *Official Journal of the European Union*. 2019. L 295. P. 1–131. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj> (дата звернення: 10.06.2026).
21. European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council establishing the multiannual strategic policy for European integrated border management*. COM(2023) 146 final. Strasbourg, 14 March 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023DC0146> (дата звернення: 10.06.2026).
22. Regulation (EU) 2019/817 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on establishing a framework for interoperability between EU information systems in the field of borders and visa and amending Regulations (EC) No 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 and (EU) 2018/1861 and Council Decisions 2004/512/EC and 2008/633/JHA. *Official Journal of the European Union*. 2019. L 135. P. 27–84. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/817/oj> (дата звернення: 10.06.2026).
23. European Union Agency for Fundamental Rights. *Border controls and fundamental rights at external land borders: Practical guidance*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2020. URL: <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/border-controls-and-fundamental-rights-external-land-borders> (дата звернення: 10.06.2026).
24. Frontex. *Technical and Operational Strategy for European Integrated Border Management 2023–2027*. Warsaw : European Border and Coast Guard Agency, 2024. URL: <https://www.frontex.europa.eu/publications/?c=training> (дата звернення: 10.06.2026).
25. Wagner J. The European Union's model of Integrated Border Management: preventing transnational threats, cross-border crime and irregular migration in the context of the EU's security policies and strategies. *Commonwealth & Comparative Politics*. 2021. Vol. 59, No. 4. P. 424–448. DOI: <https://doi.org/10.1080/14662043.2021.1999650>.
26. Paul R. Harmonisation by risk analysis? Frontex and the risk-based governance of European border control. *Journal of European Integration*. 2017. Vol. 39, No. 6. P. 689–706. DOI: <https://doi.org/10.1080/07036337.2017.1320553>.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2009). *Pro prykordonnyi kontrol: Zakon Ukrainy vid 05.11.2009 No. 1710-VI* [On border control: Law of Ukraine of November 5, 2009 No. 1710-VI]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1710-17> [in Ukrainian].
2. Androshchuk, O. S., & Hrinchenko, V. V. (2021). Rozrobka analitychnoho metodu analizu efektyvnosti okhorony derzhavnogo kordonu iz zastosuvanniam ymovirnisno-statystychnoho pidkhodu [Development of an analytical method for analysing the effectiveness of state border protection using a probabilistic-statistical approach]. *Systemy obrobky informatsii*, 1(164), 6–11. <https://doi.org/10.30748/soi.2021.164.01> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
3. Hula, V. V., & Bachynska, D. (2025). Osoblyvosti orhanizatsii prykordonnoho kontroliu na derzhavnomu kordonu Ukrainy z Respublikoiu Moldova v umovakh yevrointehratsii [Peculiarities of organising border control at the state border of Ukraine with the Republic of Moldova in the context of European integration]. *Natsionalni interesy Ukrainy*, 10(15), 63–73. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10\(15\)-63-73](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10(15)-63-73) [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
4. Hula, V. V., Samoilenko, O. O., & Lysenko, Zh. M. (2025). Adaptatsiia administratyvnoho zakonodavstva Ukrainy do standartiv YeS u sferi prykordonnoho kontroliu: Vykylyky ta perspektyvy [Adaptation of Ukrainian administrative legislation to EU standards in the field of border control: Challenges and prospects]. *Natsionalni interesy Ukrainy*, 10(15), 74–86. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10\(15\)-74-86](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10(15)-74-86) [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2010). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro punkty propusku cherez derzhavnyi kordon ta punkty kontroliu: Postanova vid 18.08.2010 No. 751* [On approval of the Regulation on state border crossing points and control points]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/751-2010-%D0%BF> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2019). *Pro skhvalennia Stratehii intehrovanoho upravlinnia kordonamy na period do 2025 roku: Rozporiadzhennia vid 24.07.2019 No. 687-r* [On approval of the Integrated Border Management Strategy for the period up to 2025]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/687-2019-%D1%80> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023). *Pro zatverdzhennia planu zakhodiv na 2023–2025 roky shchodo realizatsii Stratehii intehrovanoho upravlinnia kordonamy na period do 2025 roku: Rozporiadzhennia vid 27.12.2023 No. 1212-r* [On approval of the action plan for 2023–2025 for implementation of the Integrated Border Management Strategy]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1212-2023-%D1%80> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
8. Lutskyi, O. L., Bilovskyi, O. S., Bratko, A. V., Burbela, S. V., & Mysyk, A. B. (2022). Otsiniuvannia efektyvnosti operatyvno-sluzhbovoi diialnosti orhaniv okhorony derzhavnogo kordonu [Evaluation of the effectiveness of operational and service activities of state border protection bodies]. *Sciences of Europe*, 86(2), 37–44. <https://doi.org/10.24412/3162-2364-2022-86-2-37-44> [in Ukrainian]. Country: Czech Republic. The journal identifies itself as published in Prague, Czech Republic.
9. Mykhailenko, O. V., & Palamarchuk, Yu. S. (2025). Metodyka roboty nachalnyka prykordonnoi zastavy shchodo upravlinnia operatyvno-sluzhbovuiu diialnistiu v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu [Methods of a border post commander for managing operational and service activities under martial law]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: Viiskovi ta tekhnichni nauky*, 1(98), 46–56. <https://doi.org/10.32453/3.v98i1.1771> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
10. Nikiforenko, V. S. (2020). Orhanizatsiini ta pravovi zasady vyavlennia potentsiinykh zahroz natsionalnii (prykordonnii) bezpetsi na osnovi obrobky poperednykh danykh reiestratsii

- osoby [Organisational and legal principles for identifying potential threats to national (border) security based on the processing of advance registration data]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Yurydychni nauky*, 31(70), 5, 64–69. <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2020.5/12> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
11. Razdorozhna, S. V. (2018). Spilnyi mytnyi kontrol na kordoni mizh Ukrainoiu i Respublikoiu Moldova [Joint customs control at the border between Ukraine and the Republic of Moldova]. *Lex Portus*, 2(10), 180–189. <http://hdl.handle.net/11300/9792> [in Ukrainian]. Country: Ukraine. *Lex Portus* is published in Odesa, Ukraine.
12. Samoilenko, O. O., Sychevskyi, Yu. O., & Kostian, Ya. M. (2025). Stvorennia elektronnoi cherhy v punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon Ukrainy v konteksti yevrointehratsii [Creation of an electronic queue at checkpoints across the state border of Ukraine in the context of European integration]. *Natsionalni interesy Ukrainy*, 7(12), 247–259. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7\(12\)-247-259](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7(12)-247-259) [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
13. Government of Ukraine, & Government of the Republic of Moldova. (1997). *Uhoda pro orhanizatsiiu spilnogo kontroliu v punktakh propusku cherez ukrainsko-moldovskiy derzhavnyi kordon* [Agreement on the organisation of joint control at checkpoints across the Ukrainian-Moldovan state border]. https://zakon.rada.gov.ua/go/498_031 [in Ukrainian]. Countries: Ukraine / Republic of Moldova.
14. Farion, O. V., & Hula, V. V. (2025). Analiz rezultativ prykordonnoho kontroliu u punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon Ukrainy z Respublikoiu Moldova v konteksti realizatsii zakhodiv yevrointehratsiinykh protsesiv [Analysis of border control results at checkpoints across the state border of Ukraine with the Republic of Moldova in the context of European integration processes]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: Viiskovi ta tekhnichni nauky*, 99(2), 84–96. <https://doi.org/10.32453/3.v99i2.1885> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
15. Chornyi, A. (2023). Analiz uprovozhennia protsedur i standartiv Yevropeiskoho Soiuzu pid chas zdiisnennia prykordonnoho kontroliu v punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon Ukrainy (2003–2022 rr.) [Analysis of the implementation of European Union procedures and standards during border control at checkpoints across the state border of Ukraine, 2003–2022]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: Viiskovi ta tekhnichni nauky*, 2(91), 119–131. <https://doi.org/10.32453/3.v91i2.1384> [in Ukrainian]. Country: Ukraine.
16. European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine. (n.d.). *Who we are?* <https://eubam.org/who-we-are/> Region/source: European Union / Ukraine / Republic of Moldova.
17. European Commission. (2018). *Action document for Eastern Partnership Integrated Border Management Flagship Initiative*. Source: European Union.
18. Frontex. (2017). *Common core curriculum: For border and coast guard basic training in the EU*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2819/829367> Source: European Union; publication place: Luxembourg.
19. European Parliament, & Council of the European Union. (2016). Regulation (EU) 2016/399 of 9 March 2016 on a Union Code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code). *Official Journal of the European Union*, L 77, 1–52. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj> Source: European Union.
20. European Parliament, & Council of the European Union. (2019). Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard and repealing Regulations (EU) No. 1052/2013 and (EU) 2016/1624. *Official Journal of the European Union*, L 295, 1–131. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj> Source: European Union.
21. European Commission. (2023). *Communication from the Commission to the European*

- Parliament and the Council establishing the multiannual strategic policy for European integrated border management (COM(2023) 146 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023DC0146> Source: European Union.
22. European Parliament, & Council of the European Union. (2019). Regulation (EU) 2019/817 of 20 May 2019 on establishing a framework for interoperability between EU information systems in the field of borders and visa. *Official Journal of the European Union*, L 135, 27–84. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/817/oj> Source: European Union.
23. European Union Agency for Fundamental Rights. (2020). *Border controls and fundamental rights at external land borders: Practical guidance*. Publications Office of the European Union. <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/border-controls-and-fundamental-rights-external-land-borders> Source: European Union; publication place: Luxembourg.
24. Frontex. (2024). *Technical and operational strategy for European integrated border management 2023–2027*. European Border and Coast Guard Agency. <https://www.frontex.europa.eu/publications/?c=training> Source: European Union; institutional location: Poland.
25. Wagner, J. (2021). The European Union's model of Integrated Border Management: Preventing transnational threats, cross-border crime and irregular migration in the context of the EU's security policies and strategies. *Commonwealth & Comparative Politics*, 59(4), 424–448. <https://doi.org/10.1080/14662043.2021.1999650> Country of publication: United Kingdom. The journal is published by Taylor & Francis/Routledge, registered in England and Wales.
26. Paul, R. (2017). Harmonisation by risk analysis? Frontex and the risk-based governance of European border control. *Journal of European Integration*, 39(6), 689–706. <https://doi.org/10.1080/07036337.2017.1320553> Country of publication: United Kingdom. The journal is published by Taylor & Francis/Routledge in London.

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.